

Zondag 7 februari 2021

Vijfde zondag door het jaar

Lezingen: Job 7, 1-4.6-7; Marcus 1, 29-39

Inleiding.

We lezen vandaag uit het boek Job, dat in de Willibrord vertaling een van de mooiste boeken van het Oude Testament wordt genoemd vanwege zijn dichterlijke en hartstochtelijke taal. U kent het verhaal wellicht: Job is alles kwijtgeraakt, familie en al zijn bezittingen. Hij heeft intense discussies met zijn vrienden over de oorzaak en de betekenis van zijn lijden en hij durft daarbij ook God uit te dagen. Hij kan niet geloven dat God hem zou willen straffen.

De eerste lezing van vandaag komt uit het begindeel van het boek en is een eerste antwoord van Job aan zijn vriend Elifaz, die hem eerder had toegesproken. Jobs leven is zwaar en daar klaagt hij over; er is geen zicht op verbetering. Hij realiseert zich dat de tijd voortschrijdt en komt niet verder.

De tweede lezing uit het evangelie is uit het eerste hoofdstuk van Marcus. In dit hoofdstuk geeft Marcus een beginnende schets van wie Jezus is en hoe hij handelt. Na een eerste publieke optreden in de synagoge treedt Jezus genezend op. Hij gaat, heel symbolisch, naar het huis van Simon Petrus en geneest diens schoonmoeder.

Het is de beginperiode van Jezus' publieke optreden, waarin volgelingen zich aansluiten en vele mensen genezen worden. Veel mensen zijn op een keerpunt in hun leven gekomen.

De diep-menselijke vraagstukken uit de lezingen over hoe in je leven om te gaan met tegenslagen zijn herkenbaar ook in onze tijd. De vragen zijn vergelijkbaar en ieder van ons zal op zijn eigen manier invulling geven aan het antwoord. Moge de lezingen ons hiertoe inspireren.

Overweging

Wintertijd

is een periode van inkeer, waarin je gelegenheid hebt om je leven op een rij te zetten en plannen te maken. Plannen om – als de omstandigheden het toelaten – weer naar buiten te gaan, je weer naar buiten te keren. In deze winterse periode van inkeer kun je jezelf nogal eens tegenkomen.

Job, uit de eerste lezing, kwam zichzelf indringend tegen toen het voor hem winter was. Hij was alles kwijtgeraakt, zijn dierbaren, zijn huis en zijn gezondheid. Net als Job zijn nu ook vele mensen in een vergelijkbare misère, die niet zien hoe ze er nog bovenop kunnen komen. Mensen in verzorgings- of verpleeghuizen, voor wie nu al zo lang weinig of geen activiteiten meer worden georganiseerd en daardoor veel alleen op hun kamer zitten; en ook anderen, die langere tijd eenzaam zijn; en degenen die in deze periode hun baan hebben verloren of te maken hebben met armoede, verlies of ziekte.

In zo'n situatie kun je het gevoel hebben van vruchteloze leegte. Je kunt zelfs het gevoel hebben dat je de grip op je leven verliest.

De rabbijn Harold Kushner schrijft over een vrouw, die op een dag niet meer naar school ging, maar thuisbleef omdat ze ziek was (1). Toen ze de geluiden hoorde van de wereld buiten haar venster, besepte ze met verbijstering dat de wereld gewoon doorging zonder haar en haar zelfs niet miste. Dat besef zette haar in beweging. De vrouw ontwikkelde zich tot een toegewijde religieuze vrouw, actief in veel organisaties. Wie honger had, gaf ze te eten. Ondanks haar ziekte zag zij kans op te staan en een nieuwe wending te geven aan haar leven.

Niet iedereen die in een moeilijke situatie verkeert, is in staat zichzelf daaruit te bevrijden en op te staan om zijn of haar leven een nieuwe wending geven.

Vaak rust er een taboe op bijvoorbeeld mentale aandoeningen als somberheid, depressie en rust er ook een taboe op om hiervoor hulp te vragen. Soms heb je dan ook anderen nodig die je helpen de eerste stap te zetten.

Het evangelie van Marcus spreekt van een ommekeer. Nog maar net terug van de synagoge gaat Jezus het huis van Simon Petrus binnen, oerbeeld van de kerk. Ook in het huis van Simon is ziekte. En wat meer is, zijn boodschap is daar nog niet doorgedrongen. Pas wanneer Jezus bij de moeder van Simon is geïntroduceerd, blijkt ook daar genezing mogelijk. Wanneer de moeder van Simon overleed is geholpen, komt ze in beweging: 'ze bediende hen', vertrouwt Marcus ons toe (2).

Dienen betekent hier overigens meer dan gastvrouw zijn. In het Marcus-evangelie is het Griekse woord diakonein een woord dat alles te maken heeft met navolging, met volgeling van Jezus te zijn (3).

Misschien is het wel een teken van genezing als je na een periode dat er niet veel uit je handen kwam, zelf weer in staat bent om anderen aandacht te geven, anderen te dienen. Het hielp de schoonmoeder van Simon, het hielp de vrouw waar rabbijn Kushner over sprak. Nadat ze waren opgestaan, hielp het hen dat ze zich weer naar buiten keerden en deden wat volgens hen nodig was.

Corona maakt extra duidelijk dat we elkaar nodig hebben. In deze tijd van zelf-isolatie is het gevaar, ook binnen onze eigen parochie, dat caritas en diaconie niet of onvoldoende in beeld komen. We kunnen elkaar minder bezoeken en het risico is dat we elkaar in deze winterse periode uit het oog verliezen. Dat betekent een verschraving van ons leven omdat aan een van onze basisbehoeften om aandacht te geven en aandacht te ontvangen niet meer wordt voldaan.

Hartverwarmend waren gisteren dan ook de reacties op het initiatief om een zgn. bloemen-estafette te organiseren. Een aantal parochianen kregen twee bossen tulpen, waarvan één bosje voor henzelf en één om door te geven aan een medeparochiaan. Hoe fijn om onverwacht blij gemaakt te worden met kleurrijke tulpen en hoe extra fijn om een bosje door te kunnen geven!

Uit onderzoek is gebleken dat mensen gedurende een periode van somberheid of depressie, die een positief Gods beeld hebben, het beeld van een liefhebbende God, een betere kans hebben op herstel, dan mensen met een negatief Godsbeeld, een straffende God (4). Angst kan beperkend werken. Vertrouwen dat het op een of andere manier wel goed zal komen, ook al weet je niet wat de afloop is, geeft openingen en kracht.

Job, toen het voor hem winter was, was zo iemand met een positief Godsbeeld, iemand die de hoop en het vertrouwen niet verloor. Wat de onschuldige Job ook overkomt, hij houdt niet op met God lief te hebben; mystiek gesproken is hij 'in God'.

Ons eigen Godsbeeld ontwikkelt zich gedurende ons leven en hoe belangrijk is onze omgeving daarin. Het is gebleken dat mensen een verband leggen tussen het handelen van andere mensen in hun omgeving zoals ouders of bekenden en het ontwikkelen van een eigen persoonlijk Godsbeeld. In goed zijn voor elkaar wordt iets zichtbaar van het goddelijk Licht. Met andere woorden, goed doen voor iemand kan dan door de ander worden gezien als het zien van God in de handen van een medemens.

Bidden en handelen gaan samen. Dorothee Sölle spreekt in dit verband over de heenreis en terugreis. De heenreis naar ons eigen innerlijk, de heenreis die onlosmakelijk wordt verbonden met de terugreis naar de werkelijkheid van elke dag.

In stilte overwegen waar je voor staat in het leven, waar je voor leeft en dit voor het aanschijn van God brengen. Dit kan alleen als je ontvankelijk voor God gaat staan en bereid bent met andere oren te luisteren en andere ogen te zien. In de woorden van de Latijns-Amerikaanse bisschop Casaldaliga in een gebed: 'God leen mij uw ogen en oren, opdat ik de werkelijkheid echt kan zien en horen' (3). Als dat gebeurt, kun je zien wat gewoonlijk onzichtbaar lijkt, het kleine en onbeduidende dat geen rol speelt, maar toch je aandacht behoeft (5).

Telkens als wij na een gebed de terugreis aanvangen en met elkaar weer naar buiten gaan en ons verheugen op de zomer, op het licht, moge het dan zo zijn dat ook wij met hernieuwde ogen en oren onze naasten vinden, de dingen doen die onze aandacht behoeven en ons innig verbonden weten met de Eeuwige, de bron van ons bestaan.

Hyleco Nauta

Inspiratie:

- 1- Een leven dat ertoe doet, H.S.Kushner
- 2- Kerugma, van de Glind
- 3- Voor het luiden van de klok, Janssen/Zuidberg
- 4- Schaap-Jonker, J. (2018). God Representations and Mental Health: Measurement, multiplicity, and the meaning of religious culture; Schaap-Jonker, H. (2011). Gehechtheid, mentaliseren en Godsrepresentaties [Attachment, mentalizing, and God representations]. *Psyche en Geloof*, 22 (4), 226-232.
- 5- Mystiek en verzet, D. Sölle